

Nr 286

Av herr Jansson m. fl., om höjd dagpenning till värnpliktig, m. m.

(Lika lydande med motion nr 229 i Första kammaren)

Vid en bedömning av de ständigt växande militära utgifterna är det uppseendeväckande hur liten del av anslagshöjningarna som tagits i anspråk för att tillgodose de värnpliktigas ekonomiska, sociala och kulturella behov. Ej heller har i årets statsverksproposition några förbättringar av de värnpliktigas ekonomiska villkor föreslagits i samband med löneförbättringar för övrig inom försvaret sysselsatt personal.

Då det från de militära myndigheternas liksom från statsmakternas sida har betonats betydelsen av att skapa en positiv inställning bland den värnpliktiga ungdomen gentemot försvaret, är det anmärkningsvärt att så ringa intresse lägges i dagen för åtgärder som kan motverka de personliga offer, främst av ekonomisk art, som militärutbildningen för med sig för de inkallade och deras anhöriga.

Övergången från civil till militär tjänst markeras av en växande klyfta i fråga om standard. Denna utveckling måste anses orimlig och svarar dåligt till den anda man på ansvarigt håll säger sig eftersträva och torde inte gynnsamt påverka utbildningens effektivitet. Den njugga behandlingen av de värnpliktiga står inte i samklang med de socialpolitiska målsättningar som utformats av statsmakterna.

Avståndet i tid räknat mellan slutad skolgång och familjebildning har krympt, och äktenskap ingås vid allt tidigare ålder. Endast ett fåtal ungdomar har haft möjlighet att genom personligt sparande skapa en ekonomiskt gynnsam start för den unga familjen. Och många unga män hinner inte ut i förvärvslivet före värnpliktstiden, som innebär sådana ekonomiska offer att familjens standard för lång tid får men härav.

Det måste anses som ett rimligt krav att de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor utan dröjsmål förbättras. Detta bör ske genom höjning av daglönen och familjepeningen och att bostadsbidraget fastställs så att det täcker hela hyresbeloppet för den inkallades familj genom ökat antal fria resor och höjning av utryckningsbidraget. Den daglön på fyra kronor, som nu jämte utryckningsbidrag på 200 kronor utgår till värnpliktig efter 1 juli 1963, kan inte tillnärmelsevis täcka de nödvändiga personliga utgifterna. En höjning av daglönen till tio kronor, varav två kronor avsättes till utryckningspremie, är väl motiverad.

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 4 saml. Nr 286—293

Familjepenningen bör även med det snaraste ses över, då den mot bakgrunden av de ständigt stegrade levnadsomkostnaderna är orimligt låg. En höjning av familjepenningen med 50 procent vore en rimlig första åtgärd för att förbättra de ekonomiska villkoren för de värnpliktigas familjer. Ävenså bör de nuvarande reglerna för familjebidraget med s. k. normerad behovsprövning omprövas. Bostadsbidraget bör täcka hela hyresbeloppet för den inkallades familj.

Enligt riksdagens beslut gällande från den 1 juli 1963 har värnpliktig nu rätt till fem fria resor i samband med övningsuppehåll eller annan tjänstledighet under tjänstgöringsperioden. Med hänsyn till att allt flera ungdomar bildat familj före värnplikten är det angeläget att vidgad rätt till fria resor för hemortsbesök i samband med ledighet vid veckoslut och helger medges.

Med hänsyn till vad ovan anförts föreslås,

att dagpenningen till värnpliktig höjes till tio kronor per dag, varav två kronor per dag avsättes till uttryckningspremie;

att rätten till fria hemresor vidgas så, att fria resor i princip tillämpas för hemortsbesök i samband med ledighet vid veckoslut och helger.

Stockholm i januari 1965

Axel Jansson

C. H. Hermansson

Erik Karlsson

Gunvor Ryding

Gustav Lorentzon

Helmer Holmberg
